

στη θη ή Ίουλία από την αρχή με τρόπο που γὰ τῆς ἀξίζει στο τέλος ὁ θάνατος, πού σ' ἀλήθεια ἀξίζει τοῦ συζύγου τῆς τοῦ Δαμάλη. Κ' εἶσαι νὰ γίνῃ ἡ περίφημη ἡ καθαροῦ μ' ὅλα τὰς τὰς ξαρίτια. Ὁ κ. Ραγκαβῆς, σὺν ὑπαδεί τοῦ Ἀριστοτελικοῦ νόμου, διέβησαν Ραγκαβῆς ἂν δὲ μὰς τὸ παρατηροῦσε αὐτό. Ὑποθέτω ὅμως πῶς ὁ κ. Φυτίλης δὲ ζήτησε τόσος νὰ μὰς βγάλῃ Ἀριστοτελικὸ δῶμα, ὅσο νὰ μὰς ζουγραφίσῃ μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ κρυφὰ καὶ τὰ πιὸ τραγικὰ περιστατικὰ τῆς σημερινῆς ζωῆς, πού ὀλονόνα μὰς ξερουρνίζει ἄδικα θύματα, καὶ πού μῆτε Ἀριστοτέλη ἀκούει, μῆτε Θεό.

Ὡς εἶδω λοιπὸν εἴμαστε περίπου σύμφωνοι μετὰ τὸν κ. Ραγκαβῆ, καὶ ὅσο ἐκεῖνος συχάρηκε τὸν κ. Φυτίλη, ἄλλο τόσο πρέπει νὰ τὸν συχαροῦμε καὶ ἡμεῖς, πού μὰς ἐβγαλε κρίση γερή, δίχως μισημένα λόγια, δίχως «ἡξίς ἀρήξίς», παρὰ μὰς ἔθεσε τελημερὰ καὶ γενναῖα τὸ «Ἐκθετο» ἐκεῖ πού τοῦ πρέπει, στὴν πρώτη πρώτη θέση, «ἐκ τῶν ἀρίστων ὅσα ἐγράψαν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀνθρώπῃ».

Ἐκεῖ πού χωρίζεσθε, μετὰ πολὺ μου κακοκαρδισμοῦ, εἶναι ὅταν ὁ κ. Ραγκαβῆς, σ' ἓνα ἄλλο παραγράφι, βγάλῃ στὴ μέση τὸ γλωσσικὸ τὸ ζήτημα, τὸν κρυφὸ καὶ τὸ κακορίζικο! Καὶ πρῶτα πρῶτα καταδικάζει τὸ ἴδιο τὸ «Ἐκθετο», δηλαδὴ τὴ λέξη. Ἡ λέξη βέβαια πολὺ ρωμαϊκὴ δὲν εἶναι. Ἴσως καμιά μέρα γίνῃ καὶ αὐτὴ ρωμαϊκὴ, μετὰ τὴν εὐκολία πού ἀφομοιώνει ὡς καὶ τὰ ξένα ἢ ἔθνικα μὰς γλῶσσα (ἀκουμπῶ, πιλάφι, ρήγας, μανουάλι, βαπόρι, σαλόνι), καὶ πολὺ περισσότερο τὰ καθαρεύοντα (ἄδουλος, ξωφῶ, κλητήρας, ἀποχωτῶ), καὶ τὰ κάμνει δικὰ τῆς, καὶ ἔτσι μπορεῖ καμιά μέρα νὰ μὴ μὰς φαίνεται καὶ πολὺ παρὰ τὸ «Ἐκθετο», ἂν δὲ μὰς ἀρέσῃ τὸ πεταμένο, πούναι καὶ τὸ σωστό. Τὶ κάμνει ὅμως ὁ κ. Ραγκαβῆς; Μὰς φρακῶναι τὸ «Ἐκθετο» μ' ἓνα Ν, καὶ μὰς τὸ παρουσιάζει. Γίνεται ἀμέσως Ἑλληνόπρεπο καὶ ἔθνοσωτήριον.

Μὰ θυμίζει κατόπι ὁ κ. Ραγκαβῆς κατὰ πού βαρεθήκαμε νὰ τὰκοῦμε πῶς εἶναι δηλαδὴ τόσο φτωχικὰ ἢ ρωμαϊκὰ, πού μικρὰ πράγματα ἢ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ παραστήσῃ. Κ' ἡμεῖς πάλι ξαναλέμε χιλιοστὴν φορὰ πῶς μόνο μιὰ γλῶσσα φτωχικὰ ὑπάρχει, ἡ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου πού ἔχει νῦν φτωχικό. Κάθε γλῶσσα γίνεται πλούσια ἢ καὶ ἐκείνος πού τὴ μεταχειρίζεται ἔχει πολλὰ καὶ μεγάλα νὰ πῇ. Κι ἀπόδειξή τὸ Βαγγέλιο, πού ἡ Βιβλικὴ Ἐταιρεία ἔχει μεταφρασμένο σὲ παρκάτω ἀπὸ ἑκατὸ γλῶσσες, καὶ μάλιστα τίς

πρώτες βάρβαρες. Καὶ δὲν μπορεῖ βέβαια νὰ μὴ συμφωνήσῃ ὁ κ. Ραγκαβῆς πῶς τὸ Βαγγέλιο κατὰ μὰς λέει πού δὲν εἶναι ἀπλὸ σῆμα κατὰ, ψυχρὰ ζέστη, ψυμὶ τυρὶ. Ἀφίνομε πού σὺν πρωτοἀλλοι τὸ ἔθνος ἀνῆλθες ἰδέες ἀπάνω στὴν χαρὰ τῆς δευτέρας τοῦ ζωῆς μετὰ τὸ στόμα τοῦ Σολωμοῦ, δὲ μεταχειρίστηκε, μῆτε μποροῦσε νὰ μεταχειρίσθῃ καθαρεύουσα, καθὼς μῆτε ὁ Παλλῆς γὰ νὰ πῇ ὅσα ὁ Ὀμηρὸς εἶπε, μῆτε ὁ Φυχάρης γὰ νὰ παραστήσῃ τὴν ψυχὴ τῆς εὐγενέστερης ρωμιοπούλας πού μὰς ἐπλάσε ὡς τῶρα τεχνίτης.

Μὰ τὴν καταντήσαμε, λέγουν καὶ ξαναλέγουν οἱ καλοὶ αὐτοὶ κύριοι, τὴ γλῶσσα μὰς μάζωμα ἀπὸ ψαλιδισμένες καθαρεύουσες λέξεις, καὶ αὐτὸ κατὰ τὸν κ. Ραγκαβῆ εἶναι τὸ μεγαλύτερο ψεγάδι τοῦ κ. Φυτίλη! Περὶ τὴν δὲν περνάει πού νὰ μὴν τὰκοῦσιν καὶ αὐτοί. Ὡς τόσο τῆς, τὸ πῶς πάμπολλες καθαρεύουσες λέξεις ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ ρωμαϊκὴς λέξεις μετὰ οὐρα, (πάννινον, ρακίον, βρακίον, ρυσίγγιον κτλ. κτλ.), ἢ ὀραγκικὴς τερπτόμορφες (φουσιονομία, προσωποπότης, κτλ. κτλ.) μῆτε ἀπὸ τὸ νοῦ τους δὲν φαίνεται νὰ περνᾷ.

Μὰ ἂς πάρουμε μιὰ ἢ δύο ἀράδες ἀπὸ τὸ μεγάλο δῶμα τοῦ κ. Φυτίλη, ἂς τίς παρατηρήσουμε πρῶτα κατὰ πῶς εἶναι, ἂς τίς δώσουμε κατόπι οὐρές καὶ φασκίωματα καθαρεύοντα, καὶ ἂς κρίνῃ τότες ὁ ἀναγνώστης ποῖο ἀπὸ τὰ δύο ἔγινε: ὁ κ. Φυτίλης κουτσούρεψε τὴν καθαρεύουσα, ἢ ἡμεῖς φασκίωσαμε τὴ ρωμαϊκὴν του;

Σελ. 10. «Τί;...τὸν ποῖον ἐξαδελφὸν τοῦ;...τῆς γούνας τοῦ μανί...» Ἀς τα... Ἐπρεπε νὰ εἶμ' ἐγὼ νὰ φτιάσω τὰ χαρτὰ... Νὰ τὰ πλαστογραφῶ πού θὰ πῇ».

Αὐτὰ ἀπὸ τὸ πρωτότυπο. Ὅριστε τῶρα καὶ μιὰ κατὰ γράμμα μεταφράση στὴν καθαρεύουσα, πού κατὰ τὸν κ. Ραγκαβῆ εἶναι ἡ βάση τῆς γλώσσας τοῦ κ. Φυτίλη:

«Τί;... Ποῖον ἐξαδελφόν τοῦ;...τῆς διφθέρας αὐτοῦ χειρὶς...» Ἀφες αὐτά... Ὁφείλον νὰ ἦμαί ἐγὼ ὅπως ποιῶ τὰ χαρτὰ... Ὅπως πλαστογραφῶ αὐτὰ δηλονότι...»

Θαυρῶ πῶς σώνει αὐτό.

Τέλος ἔρχεται καὶ τῆς τὸ αἰώνιο καὶ τὸ ἀταλῆ. ὡτο, πῶς ἡ ἔθνικὴ γλῶσσα εἶναι γλῶσσα χυδαίων, πῶς οἱ καλοαναθεωρημένοι μιλοῦν καθαρεύουσα, πῶς γλῶσσα σὺν τοῦ κ. Φυτίλη πούθεν δὲ μιλιέται (ἰδέα πού στὴν πρώτη παραστάση τοῦ ἔργου θὰ ἐγὼ στραβῇ), — ὅλα αὐτὰ τόσο κοινὰ καὶ τσαλαπατημένα καὶ ἀνάξια τοῦ τέκνου τοῦ ποιητῆ πού διδάξει τὸ ἔθνος νὰ τραγουδᾷ στὴ γλῶσσα τοῦ ἑνα ἀπὸ τὰ γλυκύτερα τοῦ τραγουδία,

καὶ τόσο μπόσκια, μετὰ τὸ συμπάθειο, πού πρέπει νὰ τὰ θεωροῦμε τρανὸ σημάδι πῶς ὁ γέριος στρατὸς πού μὰς πολεμᾷ ρίχνει τὰ τελευταῖα φυσέκια του, καὶ καιρὸς μὰς εἶναι πᾶν νὰ τοὺς ἀφίνομε νὰ λένε καὶ νὰ κοιτάζουμε τὴ δουλειά μας.

Ἀς ἔρθουμε τῶρα καὶ στὴν κρίση τοῦ κ. Ξενοπούλου, (Παναθήναια, ἀριθ. 95). Γιὰ τὴ γλῶσσα τοῦ ἔργου ὁ κ. Ξενοπούλος δὲ λέει τίποτε. Τὸ γνωρίζουμε ὅμως ἀπὸ παρασμένα τοῦ ἀφῆρα πῶς τὴ ρωμαϊκὴ αὐτὸς τὴν ἀγαπᾷ πλατωνικὰ καὶ τὴ χαιρετᾷ ἀπὸ μακριὰ, πιστεύοντας πῶς δὲν ἦρθε ἀκόμα τῆς ἀλήθειας ἢ ὠρᾷ! Μπαίνει λοιπὸν ἀμέσως στὴν καθαυτὴ κρίση, καὶ ἡ πρώτη του παρατήρησις εἶναι πῶς νόμιζε πῶς ὁ κ. Φυτίλης εἶναι εἰκοσι χρονῶνός, καὶ πῶς τὴν ἐντύπωση αὐτὴ τὴν ἔχει καὶ τῶρα πού ἔμαθε πῶς εἶναι ἑλικιωμένος. Τὸν ἀγαπᾷ ὅμως, ἐπειδὴ ἂν ὄχι λαμπροὺς δραματικὰς, εἶναι ὅμως καλὸς ἀνθρώπος! «Ἡ ἀξία ὡς τόσο τοῦ βιβλίου δὲν εἶναι μικρὴ...» Δυὸ βιαστικὰς κοινὲς κατόπι, καὶ μὰς δίνει τὰ κόκκαλα τῆς πλοκῆς. Καὶ τέλος μὰς ὁμολογεῖ πῶς ὁ κ. Φυτίλης, ξέρετε νὰ πλέχῃ σκηνές, ξέρετε νὰ ποιεῖ τὰ πολλὰ καὶ τὰ χροῖστα λόγια, ξέρετε νὰ μὰς λέγῃ παραμύθια μετὰ νόημα, ξέρετε νὰ διδάσῃ τίς κοινωνικὰς τοῦ ἰδέας, ξέρετε ἔπρεπε ἀκόμα νὰ προσθέσῃ νὰ φτιάχνῃ χαρὰς τῆς σάν· τὸ Γαλάτῃ, ξέρετε τέλος (ἔπρεπε νὰ τὸ πῇ καὶ αὐτὸ), νὰ γράφῃ ἁρμονικὰ καὶ ξάστερα, — μὰ τοῦ λείπει ἡ δημιουργικὴ πνοὴ καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ δύναμις!

Ποτές μου κρίση δὲ μετὰ λήψεως ὅσο ἡ κρίση αὐτὴ τοῦ κ. Ξενοπούλου, ἀνθρώπου πού τὴ γνωρίζουμε ὅλοι μὰς τὴν κριτικὴν τοῦ δύναμι καὶ τὸν ἀναλυτικὸν τοῦ νοῦ, ὅμως αὐτὴ τὴν φορὰ ἀπορῶ τί τὸν ἔκαμε καὶ μὰς τὰ εἶτε τόσο βιαστικὰ, τόσο παραστικὰ καὶ τόσο ματημένα.

«Δημιουργικὴ πνοή!» Ἀμὲ ἡ τέλεια ἐκείνη πλοκή τί ἄλλο εἶναι παρὰ πνοὴ δημιουργικὴ! «Καλλιτεχνικὴ δύναμις!» Ἀμὲ τί πόσα νέα ρωμαϊκὰ ἔργα βρίσκουμε ὅση καλλιτεχνικὴ καὶ ποιητικὴ δύναμη ἔχουν τὰ κόλλουθα λόγια τῆς Ἑλένης:

«Ἡ Ἑλένη γεννήθηκε καὶ θάπεθάνῃ ἀπὸ ἔρωτα. Ἐκεῖνοι πού με ρίχνανε μετὰ τὸν κόσμον ἐβόλιν μέσα στὴν βυρῆ μου ὅλη τὴν ἀγάπην πούθελαν νὰ κρύβουν ἀπὸ τὸν κόσμον... Στὸ στρώμα τῆς ἀγάπης γεννήθηκα, ἐκεῖ καὶ θάπεθάνω».

Τρίτος κριτικὸς τοῦ κ. Φυτίλη, ὅσο γνωρίζω, βγάλῃ ὁ κ. Βουτιερδης, στὸν ἀριθ. 114 τοῦ «Νοῦμα». Ὁ μόνος πού ἀνάλυσε τὸν καινούριο δραματικὸν μὰς μετὰ ὑπομονὴ καὶ μετὰ ὑπολογισμὸν. Νὰ ξαναλαχτοῦν μετὰ σ' αὐ-

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΑΙΔΕΣ

ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ ΣΚΙΑΣ,

Ὁ μακαρίτης στιχοκλόπος Π. Σούτσος μονάχα μετὰ τὸ ἀκουσμά πῶς ὁ Renan θὰ ἐκδώσῃ «τὸ βίβιο τοῦ Ἰησοῦ», πρὶν ἀκόμα βγεῖ τοῦ ἀρνησίσχιστου γάλλου τοῦ βιβλίου, ἔγραψε μετὰ τὴν ἐπιφοίτηση, φαίνεται, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀναίρεση τοῦ ἔργου τοῦ Renan, καὶ τὴν τύπωσε, ἂν δὲ γελιέται, τὴν ἀναίρεσίν του περὶ τῆς ἡ κουβέντα στῆς χαριτωμένης του Χαριτίνης τὸ ἐξώφυλλο. Γῆ μέθοδος αὐτῆ τοῦ Π. Σούτσου, πού ἔχει βέβαια γούστο, πού ἔχει πολὺ γούστο μάλιστα, πρὸ πάντων γὰ τὴν πρωτοτυπία, ὅπως ἐν τῶν ὑστέρων εἶδα, μποροῦσα καὶ ἐγὼ νὰ τὴν ἀκολουθῶ κλίνοντας τὸ περισσότερο χοντρὸ παρὰ σοφὸ βιβλίο τοῦ ἐν Ἀθήναις οἰκοῦντος κ. Α. Ν. Σκιαῖ.

Τί σημαίνει αὐτό; Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὄχι μόνο ἀπαραίτητη δὲν εἶναι, ἀλλὰ ὅτι εἶναι καὶ περιττὴ κάθε ἀπάντησις, μάλιστα ὅταν βαριέται κανεὶς καὶ σιχαίνεται νὰ ξαναλέει χιλιοσιπώμενα. Καὶ δὲν εἶναι μονάχα περιττὴ, εἶναι ἀκόμα καὶ ἄχαρη μιὰ τέτοια δουλειά, ἄνοστη πολὺ καὶ πάρα πολὺ βαρετὴ.

Γιατί ὁ κ. Σκιαῖς πολλές φορὲς ἡ δὲ θέλησε ἢ δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ ὅσα λένε, νὰ καταλάβῃ τὸ νόημα, τὴν οὐσίαν τὴν ἀληθινήν, καὶ τὰ σωστά συμπεράσματα πού βγαίνουν, νὰ καταλάβῃ τίς ἰδέες, τὸ σύστημα, τίς ἀρχὲς ἐκείνων πού χτυπᾷ μ' ἀρετὴ δασκαλοσύνη στὸ βιβλίο του. Καὶ νὰ γιατί βαρετὸ πρᾶμα εἶναι νὰ πάντα κανεὶς. Ἐπειτα ὄχι ἀξιοζήλευτο πρᾶμα, εἶναι γραμμένο τὸ βιβλίο μ' ἓνα πάθος ταπεινὸ, δασκαλικὸ, χαρακτηριστικώτατα δασκαλικὸ, μετὰ τὸ πάθος ἐκεῖνο πού βρίσκετε συχνὰ καὶ στοὺς θεολόγους καὶ γενικὰ σ' ὅλους τοὺς μικροὺς καὶ μικρομάλους ἀνθρώπους. Ἀπαράλλαχτα ὅπως κάποτε στὴν «Ἀνάπλαση» ὁ κ. Σκαλτσούνης, ἂν θυμοῦμαι καλῶς, κατὰ τὰ 1890 ἔλεγε τὸ Χαϊκὲλ, τὸν ξακουστὸ ζωολόγος τῆς Γένας, ἐρασιτέχνη τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἔτσι ἀπαράλλαχτα καὶ ὁ κ. Σκιαῖς ἐρασιτέχνη τῆς γλωσσολογίας ὀνομάζει τὸν κ. Φυχάρη, καὶ σὰ νὰ μὴν ἤξερε πῶς εἶναι καθηγητῆς σὲ

Πανεπιστήμιο, δὲ βρῆκε ἄλλο τίποτα νὰ πεῖ γὰ νὰ τὸν συστήσῃ στοὺς ἀναγνώστες του, παρὰ πῶς καθέται στὸ Παρίσι. Ὁ ἐν Παρίσι οἰκὼν Ἰω. Φυχάρης. Ποιὸς ξέρετε τί δουλειὰ νὰ κάνει ἐκεῖ στὸ Παρίσι πού καθέται.

Ἀηδία. Ἀηδία πού σοῦρχεται νὰ πετᾷ τὸ βιβλίο ἐκεῖ πού τὸ διαβάσει, καὶ τὴν πέννα ἀπὸ τὰ χεῖρά σου τὴν ὥρα πού γράφεις γὰ τέτοιο βιβλίο, μετὰ τέτοιο μικρὸ πάθος γραμμένο, γραμμένο ὅμως καὶ μετὰ τόση σοφία, μετὰ τόση δύναμη νοῦ, ὥστε νὰ σοῦ θυμίζει κάθε τόσο τοῦ Ἡράκλειτου τὸ περιχάλητο ἐκεῖνο «πολυμάθη νόον οὐ διδάσκει». Σοφὸ βιβλίο... Ἐξέχασαν, φαίνεται, ἢ δὲν ξέχουν, ὅσοι τὸ βρῆκαν καὶ τότεμάσανε σοφὸ τοῦ κ. Σκιαῖ τὸ βιβλίο, ὅτι ξερὴ πολυμάθεια δὲ λέγεται σοφία, ἀλλὰ κατὰστασις τοῦ νοῦ φωνογραφική, ὅτι εὐκολὰ τόσο δὲ μοιράζονται τῆς σοφίας οἱ τίτλοι, ὅτι χρειάζεται νοῦς δυνατός, βαθυστόχαστος νοῦς νὰ ταιριάζει μετὰ μῆθησιν βαθεῖα γὰ νὰ γεννήσουν τὴ σοφία. Ὁ κ. Σκιαῖς ἀπ' αὐτὰ δὲν ξέρω τί ἔχει, ἐπομένως καὶ τί δὲν ἔχει, γιατί στὸ βιβλίο του ἴσως ἀπὸ μετριοφροσύνη, δὲ θέλησε νὰ τὸ φανερώσῃ. Ἄν ὅμως στὸ ζήτημα αὐτὸ εἰδείξε ὄχι ζηλευτὴ μετριοφροσύνη, τὸ ἴδιο σύστημα δὲν ἀκολούθησε σ' ἓνα ἄλλο χάρισμά του, τῆς ἀστερολογίας. «Ὅσο γι' αὐτὴ τὸ μόνον πούχει νὰ περ

τὰ τὰ σημειώματα οἱ κρίσεις τοῦ σὸν περιττό, ἀφοῦ κι' αὐτὰ κι' ἐκεῖνα μέσα στὸ «Νουμά» βγαίνουν. Εἶναι ἀλήθεια πῶς ὁ κ. Βουτιερὶδης δὲν κρίνει μ' ὅσο ἐνθουσιασμό κι' ὁ κ. Ραγκαβῆς. Τὸ «Ἐκθετο» δὲν τὸ βάζει «στὰ σύνορα τῆς μεγάλης τέχνης». Ὅταν ὅμως μᾶς λέει πῶς «τὸ ἐνὶ γεγονότος ἐρχεται κατόπι ἀπὸ τὸ ἄλλο μὲ πολλὴ φυσικότητα, κ' ἡ ἱστορία τραβᾷ πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς ἀγῶνες, χωρίς πηδημάτα ἀναπάντεχα, χωρίς προσπάθειες βιαστικές» — τί ἄλλο μᾶς λέει παρὰ πῶς εἶναι τεχνίτης ὅχι ἀπὸ τοὺς μέτριους ὁ κ. Φυτίλης;

Καὶ τώρα δὲ μοῦ μνησθεὶς παρὰ ὁ τέταρτος κριτικὸς, ἄνθρωπος τόσο δύσκολος ὅσο καὶ πολυδιαβασμένος, ποὺ χτὲς προχτὲς μὲ σοβαρὰ καὶ μετρημένα λόγια μοῦ ἀνέφερε πῶς ἂν ἡ πλοκὴ τοῦ κ. Φυτίλη εἶναι ἀκέραιο δημιούργημα τῆς τέχνης του, ἂν, χωρίς νὰ τὸ θελῇ βέβαια, δὲν τινεὶ πορίσματα ὑστερὰ ἀπὸ διαβάσματα ξένων ἔργων, παρὰ ἀπὸ δική του κοινωνικὴ περικτήρησιν, εἶναι ἀναγκασμένος νὰ δικαιολογήσῃ πῶς τὸ «Ἐκθετο» εἶναι τὸ πρῶτο ρωμαϊκὸ ἔργο ποὺ διάβασε μὲ πλοκὴ περίτεχνη καὶ μελετημένη. Μεγάλος ἔπαινος αὐτῷ, ἀπὸ τέτοιον ἄνθρωπο. Καὶ καθὼς ἐρχίσασθε αὐτὰ τὰ σημειώματα μὲ τοῦ κ. Ραγκαβῆ τὸ στεφάνι, χαρμονιστὲς ποὺ τὰ τελειώνουμε μὲ τὸ κλωνί τῆς δάφνης ποὺ προσφέρει τοῦ συγγραφέα ὁ πολύτιμος φίλος Μαρκέτις.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΩΤΗΣ

ΠΟΘΟΣ

Ἄχι πότε θὰ πετύχω
—τὸ 'χω κρυφὸ καμὸ—
Στοῦ τραγουδιοῦ τὸν ἦχο,
Στοῦ στίχου τὸ ρυθμὸ

Νὰ ρήξω τόσα κάλλη,
Ποῦ ἡ κόρη γελαστὴ
Νὰ εἰπῇ: τραγουδα πάλι,
Γλυκὲ τραγουδιότη;

Ἄχι πότε θὰ πετύχω;...
Παλάτι τί θα εἰπῇ
Μὲ διαμαντένιο τοῖχο,
Μ' ὀλόχρυσον σκεπὴ

Καὶ τί νε δὴα τὰ δῶρα
—Πέτε, νὰ σὰς χαρῶ—
Μπροστὰ αὐτὸ ποὺ τώρα
Γυρεύω, λαχταρῶ;

ΕΝΑΣ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. 10

20 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κδόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οικονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὁ φθαλμιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια) στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συνδρομὴ τοῦ πληρὸνεται μπροστὰ κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρῶνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Η ΠΡΩΤΗ

κανόνια μπούμ! ἔπεσε καὶ μάλιστα ἀπὸ κεῖ ποῦ τὴνε περιμέναμε, ἀπὸ τὰ ταμπούρια τῶν «Καιρῶν» τῆς Τετάρτης. «Πολλοὶ φοιτηταί, λέει, εἶχαν συμφωνήσει ὅπως συνέλθουν, χθὲς εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Γαμβέττα κ' ἐκεῖθεν ἐν σώματι...»

Τάλλα τὰ παραλείπουμε. Εἶνε γνωστὰ ἀπὸ τὴς ἄλλες φορές. Ὁ Μιστριώτης μπορεῖ νὰ μιλήσῃ καὶ νὰ καυτηριάσῃ τὸν Πρύτανη ποὺ δὲν παραχώρησε τὴν αἴθουσα τοῦ Πανεπιστημίου γιὰ νὰ γίνῃ τὸ μνημόσυνο τοῦ Ὁθῶνα ἢ «Ἀστραπῆ» κ' ἢ «Ἐσπερινὴ» ἀρπάξανε τὸ ζήτημα γιὰ ναυξήσουν τὴν πατριωτικὴ κυκλοφορίαν τους· τὰ μυαλὰ τῶν φοιτητῶν δὲν πάρουν πάλι ἀέρα. Ὁ Θεοτόκης εἶναι στὰ πράγματα. Ὁ Ντελνιγιάννης εὐκαιρία περιμένει γιὰ νὰ τοῦ ριχτεῖ. Νοέμβριον περιμένουμε — μῆνα δὴλ. κατάλληλο γιὰ φοιτητικὰ

κινήματα κ' ἔτσι ἀπὸ μὴ ἀνοσιὰ μερικῶν σεβαστῶν κυρίων, καθόλου παρόξενον νάχουμε σὲ λίγες μέρες τὴν τρίτη φιγούρα τῆς πατριωτικῆς καντροίλλιας, ποὺ χορῆσαμε ὡς τώρα τὴς δυὸ πρώτες φιγούρες τῆς, μὲ τὰ «Βαγγελικά» καὶ μὲ τὴν «Ὁρέστεια».

Τὴν ιδέα νὰ γίνῃ μνημόσυνο στὸν Ὁθῶνα δὲν τὴνε βρίσκουμε κακὴ. Τὴνε βρίσκουμε μάλιστα ἀρκετὰ χριστιανικὴ, ἀφοῦ, μαθαίνουμε, τὸ μνημόσυνο τάποφάσαν μερικὰ ἀγαθὰ γεροντάκια ποὺ πολέμισαν στὴν πρώτη πρωτὴ γραμμὴ γιὰ νὰ διώξουν τὸν ἀγαθὸ κι' ἀκακο Βασιλιά καὶ ποὺ τώρα, στὰ γεράματα, μετάνοισαν καὶ ζητᾶνε νὰ ἐξαγνιστοῦνε γιὰ τὴν ἁμαρτίαν τους. Τὸ μνημόσυνο αὐτὸ ἂν γινότανε σεμνὰ, δίχως αἰθουσες Πανεπιστημίου καὶ δίχως δημοσιογραφικὲς ρεκλάμες μὲ παράταξη τῶν ὀνομάτων τῆς ἐπιτροπῆς, θάτανε συγκινητικώτατο καὶ θαύμοιζε σὸν τὴν ἁγία κοινωνία ποὺ παίρνουν ὅσοι πρόκειται νὰ δῶσιν τὸν μῆταίον τοῦτο κόσμον. Τάγαθὰ γεροντάκια, οἱ παλαιοὶ Ἀντίοθωνιστὰι — ὅπως καμφοῦναν νὰ λέγονται στὰ νιάτα τους — τριγύρω σ' ἕνα δίσκο ἀπὸ κόλυβα, μὲ πένθιμη φορεσιά καὶ μὲ τὰ μῆτια βουρκομένα, θὰ ἦτανε θέαμα ἔξοχο ποὺ θὰ μπορούσε καὶ ποιητὴ καὶ ζουγγραφοῦ νὰ ἐμπνεύσει.

Ἔτσι ὅμως, καθὼς θέλουν τώρα νὰ τὸ κάνουνε τὸ μνημόσυνο, μὲ τὴν σύμπραξη τῆς «Φοιτιώσης» καὶ «Φθισιώσης» νεολαίας καὶ μὲ τὰ βραταπλὰν τῶν δημοσιογραφικῶν ταμπούρων νὰ μᾶς συμπαθᾶνε, δὲν θάναί μνημόσυνο ἐξαγνισμοῦ, ἀλλὰ πραξικόπημα ἀντιπατριωτικὸ ποὺ δὲν μπορεῖ κανένας ἀπὸ τώρα νὰ προμαντέψῃ τὸ τέλος του.

Τάγαθὰ γεροντάκια πρέπει νὰ τὸ καλοσυγιστοῦνε αὐτὸ ποὺ κάνουνε. Οὔτε πατριωτικὸ, οὔτε σοβαρὸ εἶναι. Μὴ θέλουνε στὸ πρῶτο κακὸ ποὺ κανὴν στὰ νιάτα τους, νὰ προσθέσουνε καὶ δεύτερο, τώρα στὰ γεράματα. Ἐπειτα τὸ κάτω κάτω ἂς λογαριάσουν πῶς ὁ σκοῦφος τοῦ Ροδεσπιέρου μεταμορφώνεται στὰ γέρικα κεφάλια νὰ σκουφῆτο Ριγκολέτου. Κακὸ νὰ γελάει κανένας μ' ἄσπρομύλληδες.

Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

μὲς κ. Στέφανος Ρωμᾶς ἔχει γράψῃ πολυσέλιδο βιβλίον μὲ τὸν τίτλον «τὰ παλιὰ καὶ τὰ καινούρια». Ἀμα τυπωθῇ αὐτὸ τὸ βιβλίον θὰ δοῦμε ὅλοι οἱ Ρωμιοὶ στίς σελίδες του, σὰ σὲ καθρέφτη, τὴν ἀληθινὴν ζουγραφίαν μας, γιατί ὁ κ. Ρωμᾶς συνεργάτης τοῦ πολύτιμο ἔχοντος τὴν Ἀλήθειαν τὰ κατὰφερε περίφημα νὰ κατασκευάσῃ καὶ νὰ χαρίσῃ στὴν πατρίδα του τὴν ἐθνικὴν αὐτὴν καθρέφτην.

κανεῖς εἶναι ὅτι ἐκεῖ ἴσα ἴσα ποῦπρεπε νὰ δείξῃ μετριοφροσύνη, καὶ νὰ κρύψῃ ἢ νὰ χαλινώσῃ τουλάχιστο τὸ χάρμα τῶν, ἐκεῖ ἴσα ἴσα δὲν τῆκανε, ἂν καὶ τὸ καλύτερο ἀπ' ὅλα ποὺ θὰ μπορούσε νὰ κάνῃ, θάτανε νὰ δείξῃ ἀκόμα μεγαλύτερη μετριοφροσύνη καὶ νὰ μὴν ἐκδώσῃ τὸ νεκρογέννητο βιβλίον του. Σὲ δυὸ μέρη ἡ κεφαλαία χωρίζεται αὐτὸ ποῦ εἶναι τὸ χειρότερο ἀπὸ τὰ δυὸ δὲν ξέρω· γιὰ τὸ δεύτερο πιστεύω νὰ καμαρώνει περισσότερο ὁ συγγραφέας. «Ἡ παρούσα κατάστασις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἡ μέλλουσα» ἐξετάζεται στὸ πρῶτο· γιὰ τὸ «παρελθὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης» γίνεται λόγος στὸ δεύτερο, καὶ στὴν εἰσαγωγὴν μαθαίνουμε γιὰ ποῖο σκοπὸν καὶ ἀπὸ ποῖαν ἀφορμὴ γράφηκε τὸ βιβλίον.

Ἄστυα καὶ καλαμπούρια ἕνα σωρὸ, στὸ τέλος ταχυτικὰ καὶ κανονικὰ τῶν μικρῶν κεφαλαίων βαλμένα, κ' ἕνα πλήθος σημειώσεις μὲ φιλότερα στοιχεῖα, στολίζουν τὸ βιβλίον. Καὶ μὲ τὸ πλήθος τῶν ἀστειῶν καὶ τῶν καλαμπουριῶν καὶ τῶν σημειώσεων παραβγαίνει καὶ τὸ ξεπερνᾷ μάλιστα τὸ πλήθος τῶν παρανοήσεων, ὅπως εἶπα καὶ στὴν ἀρχή, τῶν ξένων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν καὶ συστημάτων καὶ θεωριῶν καὶ συμπερασμάτων καὶ λόγων, αἰτία σπουδαία τὸ τριπλὸ αὐτὸ πλήθος νὰ βαρεθῇ κανεῖς καὶ

στοῦ βιβλίου τὸ διάβασμα καὶ σὲ μὴδ' ἀπαντήσας: τὸ γράψιμο νὰ προχωρήσῃ.

Ἄλλη αἰτία γιὰ τὸ δεύτερο εἶναι ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ κάπως μεγάλη ἡ ἀπάντησις, γιὰ νὰ λέγεται ἀπάντησις, ἢ νὰ λυθεῖ πρῶτα τὸ παλιὸ πρόβλημα «τοῦ μεγίστου ἐν ἐλαχίστῳ» καὶ γιὰ τρίτη αἰτία, omnia tria perfecta sunt — θάβρισκε κανεῖς, ὅπως καὶ παραπάνω ἔλεγα τὸ ὅτι μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι καὶ ἀπαραίτητη, νάναί μάλιστα καὶ περιττὴ καὶ ἀπάντησις. Καὶ γιὰ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς λόγους, μάλιστα γιὰ τὸν πρῶτον, δὲν ἔχω σκοπὸν νὰπαντήσω στὸ βιβλίον τοῦ κ. Σκια, πρᾶμα ποὺ μὲ πολλὰ εὐχαρίστησιν θάκανα πρὶν ἀκόμα βγεῖ τοῦ κ. Σκια ἡ μελέτη, ἂν ἐθυμόμουνα τότε τὸν Π. Σούτσο καὶ τὴ Χαριτίνην του· τὰ λίγα λόγια ποὺ γράφω τώρα, ριγμένα ὅχι μὲ μεγάλη τάξη καὶ σειρά δὲν ἔχουν ἀξίωσιν νὰ περᾶσουνε γι' ἀπάντησιν.

Ἄν βγάλουμε τὴς σημειώσεις, τὰστυα τὰνάλατα καὶ τὰννοστα καλαμπούρια, τίς ξένες γνώμες, ποὺ καθὼς ἔλεγε κάποιος εἶναι οἱ μόνες σωστὲς μέσα σ' ὅλο τὸ βιβλίον, ἄλλα μέρη ποὺ ἀπαντᾷ ὁ κ. Σκια: σὲ διὰφορα καθέκαστα τῶν βιβλίων ποὺ χτυπᾷ, πολλὰς φορές παρανοημένα ἀπὸ τὸν ἴδιον, ἀλλὰ ὅπου βρίσκει λάθια καὶ ἀντίφασες στὴ γλῶσσα τοῦ κ. Φυτάρη, καὶ ἄλλα ὅπου λέει δὲν ξέρω τί, μᾶς μένει τῆς με-

λέτης ὁ πυρήνας νὰ πῇ κανεῖς, ἡ οὐσία, ἡ θεμελιώδης ἰδέα, ὅτι ἡ γλῶσσα ποὺ ὀνομάζεται καθαρεύουσα, δὲν εἶναι πολλοῦ γε καὶ δεῖ ξένη πρὸς τὸ ἔθνος ποὺ τὴν καμαρώνει γιὰ ἐπίσημη τοῦ γλώσσα, ἀλλὰ καθὼς καὶ «ἡ δημόδια» ἦτοι τὸ σύνολον τῶν τοπικῶν διαλέκτων — παραδέχεται ὅμως καὶ κοινὴ δημοτικὴ ὁ κ. Σκιας (σελ. 40) — εἶναι διάλεκτος τῆς μᾶς ἑλληνικῆς γλώσσης (σελ. 26), γλῶσσα ἐπομένως φυσικὴ καὶ ὅχι φτιασμένη, καὶ ὅτι πολὺ πιθανὸν εἶναι, ἢ τὸ ἔθνος ἐξακολουθήσῃ νὰ προσδεύῃ στὸν πολιτισμὸν, ἢ καθαρῶναι ἢ μίαν τῶν διαλέκτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ δὴ ἡ επικρατετέρα, νὰ νικήσῃ στὸν πόλεμον ποὺ βρίσκεται τώρα μὲ «τὰς ἄλλας διαλέκτους» καὶ σιγὰ σιγὰ μὲ τὸν καιρὸ νὰ μὴν ἀφήσῃ οὔτε ρουθόνι, ἀφοῦ καὶ αὐτὸ θάχει γίνῃ ρῶθον ἢ ρωθώνιον ἢ τουλάχιστο ρουθόνιον. Κι' ὅλη αὐτὴ ἡ «κατὰ τῆς καθαρῆς οὐσίας σταυροφορία» ὁ κ. Σκιας λέει γεννήθηκε ἀπὸ δυὸ κυρίως ἀρχὰς καὶ ἄλλο παρὰ σωστές. Γλωσσολογικὴ ἢ μίαν, γλωσσοϊστορικὴ ἢ ἄλλη. Ἡ πρώτη ἀποβλέπει καθε γλῶσσα, τὴ γλῶσσα νὰ πῇ κανεῖς καὶ ὅχι τίς γλώσσες, καὶ λέει ὅτι «νόμος γενικὸς ἰσχύων ἀπορρέων ἐκ τῆς φύσεως τῶν γλωσσῶν ἐπιβάλλει νὰ ὑφίστανται αὐταὶ ἀδιαλείπτους σπουδαιότητας μεταβολὰς, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐξωτερικῆς αἰτίας, καὶ ὅτι

Εκείνο που θα μάς βγάλει σήμερα από τον βούρκο που κυλούμαστε είναι η Αλήθεια, η όμη, η φαρμακερή, η παρόμοια με πυρωμένο σίδερο Αλήθεια. Το βιβλίο του Ραμάν θάβει το πυρωμένο σίδερο που θα κάψει τα σάπια κρέατα, τα παλιά, για να μπορέσουν έτσι να γεννηθούν στον καθαρισμένο πιά τόπο τα γερά, τα καινούρια. Πώς τέτια ευεργετική επίδραση στη Ρωμική ζωή θάχει το βιβλίο του Ραμάν, θα το δείτε άμεσα στο άλλο φύλλο του Νουμάν που θαρχήσουμε να δημοσιεύουμε, σε τρία τέσσαρα φύλλα στη σειρά, το πρώτο κεφάλαιό του, την «Πηγή του Κακού».

Σήμερα για δείγμα σας δίνουμε ένα κομμάτι από την εισαγωγή του βιβλίου. Αυτό.

«Ακούοντας από μικρούς και τρανούς, από πατριώτες και ξένους, από φίλους κ' έχθρους, πως στα όγδόντα χρόνια το Κράτος έχασε το χαρακτήρα του κι ότι η πανθομολογούμενη κακοδαιμονία είναι τρανή απόδειξη ενός μεγάλου ξεπεσμού, έζητησα να μάθω το ριζικό αίτιο της κακορριζικιάς.

«Υπάρχουν πολλοί που βρίσκουν αίτιο μοναδικό του κακού, την αυτοδιοίκηση. Και λένε πολύ σωστά — ότι ο λαός ήταν ανίκανος ν' αυτοδιοικηθῇ, διότι συνειθισμένος τόσους αιώνες να τον κυβερνούν είχε αποκτήσει έμφυτη την ανάγκη της κηδεμονίας. Ρεαλιστότατα η αυτοδιοίκηση είναι το αίτιο του κακού που φαίνεται άμεσα. Ποιά όμως αίτιο μάς έσπρωξε στην Αυτοδιοίκηση; Να τί πρέπει να φανερωθῇ τώρα που ο κόμπος έφτασε στο χτένι κ' έσήμανε η ώρα να είπωθῇ coram populo, πως οι Νεοέλληνες όγδόντα χρόνια καρκινοδίκισαν και από σκληροί καταχτηται της Ελευθερίας, κατάντησαν συνταγματικοί ραγιαδες άναξιοι της ζωής.

«Η μελέτη σιγά σιγά μου έφανερωσε τα έμμεσα κι άμεσα επεκκόλουθα της αποσυνθετικής ικανότητας ενός πνεύματος που αντιμετώπιζει το ζωντανό κι ωφέλιμο πνεύμα.

«Κ' έτσι έβεβαιώθηκα ότι αν καταντήσαμε ραγιαδες ελευθεριάζοντες το χρωστούμε στην κατφρόνια του ζωντανού (έγώ) της Ρωμης σύνης και την προσκόλληση μας σε δασκαλοπαρασκευασμένη Έλληνοπρέπεια...»

ΚΕΙΝΟ

που κατάρρε ο κ. Λεβίδης να διώξει από την Αθήνα τον κ. Μπενή-Ψάλτη, δεν είναι μικρό πράμα. Ο ευυνειδητος αυτός υπάλληλος και στην υπόθε-

ση της «Ορέστειας» και στην καταδίωξη των παταβουργάφων και σε κάθε περίπτωση έδειξε πως κατάλαβαίνε τί θα πει καθήκον» και πως ο Νόμος γίνεται σεβαστός. Με τέτια, βέβαια, μεγάλα έλαττώματα, δεν έπρεπε ούτε στιγμή να μένει στην Αθήνα κι απορούσαμε πως οι άλλοι οι ύπουργοι της Δικαιοσύνης δεν είχαν το κουράγιο να τότε βγάλουνε από τη ράχη μας.

Μά να που ήρθε ο Ηρακλής, ο κ. Λεβίδης, και τα κατάρρε μια χαρά. «Όσοι μάλιστα ευτυχίσαστε να διαβάσετε και τον «Χρόνο» της περασμένης Τρίτης που μάς αποκάλυπτε τους σπουδαίους λόγους που ανάγκασαν τον κ. ύπουργό να μεταθέσει τον κ. εισαγγελέα, θα είδατε πως για να μείνει κανένας υπάλληλος έδω πρέπει πρώτα κι αρχής να δουλεύει κομματικά τον κ. ύποκρο κ' ύστερα να κοιτάζει το καθήκον του.

Ο κ. Μπενή Ψάλτης δεν τόκανε αυτό, και πολύ καλά έκανε ο κ. Λεβίδης που τον μετέθεσε. Δεν ήταν δε και κακή ανάγκη να κορορευτεί και να πει πως το πετσί του είναι χοντρό και δεν τρώγεται από Μπενή-Ψάλτηδες.

Αυτό το ξέραμε και δίχως να μάς το πει «Ανθρωποι χοντρόπετσοι σαν και λόγου του δεν τρώγονται. Οι τέτιοι τρώνε κι όλο τρώνε την πατρίδα και χορτασμό δεν έχουνε.

ΛΙΑΒΑΣΑΜΕ

και μάς την αναφορά πούκανε ο κ. Τσαγγάρης για τα λαχεία του Στόλου και θακρύσαμε. Τέτια πράματα δεν πρέπει να δημοσιεύονται στις έφημερίδες: κάνουν κακό: μπορεί στα καλά καθούμενα να πάθει και κανένας από την συγκίνηση.

Και για να μάς πιστέψετε, διαβάστε το συγκινητικώτατο αυτό κομμάτι από την αναφορά του:

«Εκπληρών το καθήκον μου ως πολίτης Έλλην και έπιθυμώ αναλόγως των δυνάμεων μου να ύπηρετήσω την πατρίδα... σας παρακαλώ να μου παραχωρήσετε το μονοπάτιον των λαχείων του στόλου και να μου δώσετε για προμήθεια άντι των 10 ο)ο που άπεφάσισε η Βουλή, μονάχα 12 1)2 στα 0)ο

Αυτό λέγεται πατριωτισμός! Να δέχεσαι και 2 1)2 στα 0)ο παραπάνω. Οι έφημερίδες έθαύμασαν την γενναιοδωρία του άνδρος και δεν έχουν άδικο. Φαντασθήτε όμως πόσο μεγαλυτερος εθνικός ευεργέ-

νισμένο να της τρίψει τη μούρη.

Ο κ. Σκιας έχει πολλά χαρίσματα. Δεν είναι μόνο άστειος. Είναι άκονα προικισμένος με το χάρισμα του παρατηρητικού σε βαθμό όχι συνήθισμένο. Και σε μελέτες σαν κι αυτήν που καταπιόστηκε, μεγάλη σημασία έχει το παρατηρητικό, κι αυτός δά είναι ένας από τους πιο σπουδαίους λόγους που τόσο πέτυχε. Μήπως νομίζετε ότι κανένας μπορούσε να κάνει την ην ανακάλυψη έκανε ο κ. Σκιας και να βρεί πως η καθαρεύουσα είναι «μία των διαλέκτων της Έλληνικής γλώσσας και δη η επικρατεστέρα»;

Θά ρωτήσετε, όσοι δεν έχετε το χάρισμα του παρατηρητικού, ποία καθαρεύουσα είναι αυτή η διάλεκτος και δη η επικρατεστέρα; Είναι η καθαρεύουσα, καθώς την έγραφε ο Βαλέττας λ. χ., * είναι η καθαρεύουσα που διαβάζουμε στις περισσότερες μελέτες τις δημοσιευμένες στο περιοδικό «του έν Κ]πόλει Έλληνικού φιλολογικού Συλλόγου», είναι η καθαρεύουσα του Ε.ρ. Ανώπιου, * του Κλ.

* κοίτα ο Σωκράτης και τα καθ' ήμας.

** κοίτα λ. χ. τα Πηλαιοί και Νέοι.

της θανάδειχνότανε ο κ. Τσαγγάρης αν αποφάσιζε να κρατήσει για λογαριασμό του όλους τους παράδες του Λαχείου και να δώσει 12 1)2 στα 0)ο για το ταμείο του Στόλου.

Τέτιες όμως θυσίες δεν μπορείς να τις ζητήσεις, γιατί καλός ο πατριωτισμός, μά δεν πρέπει να μείνει κανένας και δίχως πονέμισο!

ΜΙΑ ΚΑΛΗ

πιανίστρα μάς ήρθε απ' τη Βιέννα, η κ. Τουλία Παπαμόσχου. Δέκα χρόνια κάθισε τη Βιέννα κ' έσπούδασε μουσική κι όταν δώ και τέσσαρα χρόνια έδωσ' εξετάσεις, πήρε απ' την Αυστριακή Κυβέρνηση δίπλωμα δασκάλας της Μουσικής με τον βαθμόν Άριστα και για την μεγάλη τέχνη της και για την σημαντική μελέτη της για το «Νεοελληνικό τραγούδι».

Η κ. Παπαμόσχου τάποφάσισε να μείνει στην πόλη μας και να δώσει μαθήματα πιάνου. Έλπίζουμε να την ύποστηρίζουνε όσα σπίτια καταλαβαίνουσιν από μουσική, αν και το Όδειο μας μπορούσε από την πρώτη στιγμή να ζητήσει τη συνεργασία της. Μια τόσο γερά μερφωμένη καλλιτέχινδα δεν έπρεπε να την αφήσει να του ξεφύγει.

ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ Ο ΟΥΡΑΝΟΣ

Της καρδιάς μου τον καθρό ουρανό, καταχνιά έπλάκωσε. Μαυρίζει η πρώτη άγνότη της, από τα πυκνά του έρωτα σύμφερα που ξεπλώνονται στον ούρανό της και σφιχτά την άγκυλιάζουν.

Χαιρετίζει τα στήθη μου τα λευκά πουλί, και το θωρώ να πετάει μακριά, μακριά. Διωγμένο από τον καινούργιο της καρδιάς άρέντη, άλλου πάει να κτίση φωλιά τον.

Φέρτε μου ήλυσίδες νάν το κρατήσω το χρυσό μου, νάν το σφιχτοδέσω, να πνίξω του έρωτα τη φωνή.

* Α! Όχι.

Μέσα στις άστραπες τη λάμψη που χύνεται στο μαυρισμένο ούρανό, θωρώ μια πανώργια κοπέλλα να ξεπροβάλλη. Με το χαμόγελο στο τρανταφυλλένιο της στόμα, με τα μάτια γεμάτα καλωσύνη, σκορπίζει στις άγαπημένους της τη χαρά.

Πίσω της σέρνει πλήθος άπειρο.

Προχωρεί. Έρχεται κοντά μου. Πέφτω στην άγκυλιά της κ' έκείνη μέσα στα στήθια της με σφίγγει. Καί-δεύω τα δλόμαυρα μαλλιά της που λάμπουνε στο γλήγορο φτερούγιμα της άστραπης. «Ω γλύκα!

Και με της θύελλας το βογγητό που συνταράζει το μελαγχολικό άγέρε, λές και ανακατώνεται το άπαλό ψιθύρισμα των φιλημάτων μας.

Ραγκαδῇ, είναι του Δ. Βερναρδάκη η καθαρεύουσα, η μήπως είναι του Ν. Σαρίπολου και του Θ. Άφεντούλη. η μήπως η καθαρεύουσα του Πολυλά που διαβάζουμε στην «εισαγωγή του Άλφειου» η νάναι η καθαρεύουσα «η έξισου άπέχουσα και της αρχαίας και της λεγομένης δημώδους» του «προς διάδοσιν άνωφελών βιβλίων Συλλόγου»; Άρκαγε νάναι του Κοραῆ η καθαρεύουσα, η μήπως είναι η καθαρεύουσα του κ. Φλογαττή, και Ηρ. Βασιάδης; Είναι του Μάρκου Ρενιέρη η καθαρεύουσα που έγραφε στα 1840*** η αυτή που έγραφε στα 1860****;

Η καθαρεύουσα, η επικρατεστέρα των διαλέκτων της Έλληνικής γλώσσας, έχει τη δοτική, τα βῶ (ρούς), νῶ (νούς) οῦσι (ὄν), ρήτορι, ταχύτισι, μνηστῆρσι, πατράσι, θυγατράσι, φάσι μάσι ράσι, η μήπως η δοτική δεν είναι της καθαρεύουσας στοιχείο;

(άκολουθεῖ)

ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

* σελ. 129

** σελ. 129

*** κοίτα Δοκίμιον Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

**** Περί Βλοσσίου και Διοφάνους.